

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงาน โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำ ห้วยบางทรายตอนบนในพื้นที่ตำบลกกตูม อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ผู้ศึกษานำมา สรุปผล อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงาน โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำ ห้วยบางทรายตอนบนในพื้นที่ตำบลกกตูม อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงาน โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยบางทรายตอนบนในพื้นที่ตำบลกกตูม อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร จำแนก ประชาชนตามระดับการศึกษา เพศและอาชีพ
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงาน โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยบาง ทรายตอนบนในพื้นที่ตำบลกกตูม อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

สมมติฐานการวิจัย

1. ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงาน โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยบาง ทรายตอนบนในพื้นที่ตำบลกกตูม อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร อยู่ในระดับมาก
2. ประชาชนที่มี-เพศ อาชีพและระดับการศึกษา แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการ ดำเนินงานตาม โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยบางทรายตอนบนในพื้นที่ตำบลกกตูม อำเภอดง หลวง จังหวัดมุกดาหาร แตกต่างกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลกกตูม ที่อยู่ใน โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยบางทรายตอนบนในพื้นที่ตำบลกกตูม อำเภอคงหลวง จังหวัดมุกดาหาร จำนวน 8,719 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่อยู่ใน โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยบางทรายตอนบนในพื้นที่ตำบลกกตูม อำเภอคงหลวง จังหวัดมุกดาหาร จำนวน 367 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ (Check List) เกี่ยวกับระดับการศึกษา เพศ และอาชีพ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานตาม โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยบางทรายตอนบนในพื้นที่ตำบลกกตูม อำเภอคงหลวง จังหวัดมุกดาหาร มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert, 1987) มี 5 ระดับ (บุญสม ศรีสะอาด, 2545: 65 – 74) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยบางทรายตอนบนในพื้นที่ตำบลกกตูม อำเภอคงหลวง จังหวัดมุกดาหาร แบบปลายเปิด (Open Ended)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ในการประมวลผลข้อมูล สถิติที่ใช้ได้แก่ ตัวแปรจำแนกตามเพศใช้ t -test (Independent Samples) จำแนกตามอาชีพและระดับการศึกษา ใช้วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F -test แบบ One-way ANOVA) กำหนดนัยสำคัญของการทดสอบที่ระดับ .05 กรณีพบว่า มีความแตกต่างจะใช้การทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe, 1997)

สรุปผลการวิจัย

จากผลการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงาน โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยบางทรายตอนบนในพื้นที่ตำบลกกตูม อำเภอคงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ผู้ศึกษาสรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงาน โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยบางทรายตอนบนในพื้นที่ตำบลกกตูม อำเภอคงหลวง จังหวัดมุกดาหาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ อยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการพัฒนาป่าไม้และฟื้นฟูสภาพป่า ด้านการประมง ด้านการอาชีพเสริม และอยู่ในระดับน้อย 1 ด้าน คือ ด้านการติดตามผลการดำเนินงานและอื่น ๆ

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงาน โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยบางทรายตอนบนในพื้นที่ตำบลกกตูม อำเภอคงหลวง จังหวัดมุกดาหาร จำแนกตามเพศ อาชีพและวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ.05

3. ข้อเสนอแนะของของประชาชนต่อการดำเนินงาน โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยบางทรายตอนบนในพื้นที่ตำบลกกตูม อำเภอคงหลวง จังหวัดมุกดาหาร จำแนกเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้

3.1 ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ มีข้อเสนอแนะ คือ ควรจะมีคลองส่งน้ำเข้าสู่ไร่นาของชาวบ้านทุกหมู่บ้านในพื้นที่ตำบลกกตูม

3.2 ด้านการพัฒนาป่าไม้และฟื้นฟูสภาพป่า ข้อเสนอแนะที่มีจำนวนมากที่สุด คือ เจ้าหน้าที่ต้องมีจิตสำนึกในหน้าที่ให้มากกว่านี้ รองลงมา คือ ควรมีอบรมให้ความรู้แก่ชาวบ้านเรื่องการรักษาป่า และลำดับสุดท้ายควรมีมาตรการในการรักษาป่าไม่ให้ถูกตัดไม้ทำลายป่าไปมากกว่านี้ บางครั้งเจ้าหน้าที่ทำเองในการลักลอบตัดไม้ โดยเฉพาะการค้าไม้พยอม

3.3 ด้านการพัฒนาที่ดิน ข้อเสนอแนะที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรมีการอบรมให้ความรู้แก่ชาวบ้านเรื่องการใช้สารเคมีล้วนมีอันตรายต่อทั้งคนและสัตว์ ทั้งสะสมในดิน รองลงมา คือ ให้ความรู้แก่ชาวบ้านเพื่อรู้ถึงการพัฒนาดินไม่ให้เสื่อม สภาพ

3.4 ด้านการพัฒนาอาชีพ ข้อเสนอแนะที่มีจำนวนมากที่สุด คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมอาชีพแก่ชาวบ้านให้ตรงกับความถนัดและความเป็นไปได้ของตลาดโดยแท้จริง รองลงมา คือ ไม่ควรอบรมอาชีพแบบละลายงบประมาณให้สิ้นไป ควรมีการติดตามอย่างจริงจัง และควรสนับสนุนงบประมาณให้กลุ่มอาชีพที่ก่อตัวแล้วในระดับหนึ่ง

3.5 ด้านปศุสัตว์ มีข้อเสนอแนะ คือ ควรมีการส่งเสริมด้านปศุสัตว์ที่เหมาะสมกับสภาพภูมิศาสตร์ของคนในพื้นที่กกลดุม บางครั้งการเลียนแบบภูมิภาคอื่นอาจไม่ได้ผล

3.6 ด้านการประมง ข้อเสนอแนะที่มีจำนวนมากที่สุด คือหน่วยงานรัฐควรส่งเสริมพันธ์ปลาแก่เกษตรกร รองลงมา คือ ควรติดตามให้ความรู้แก่เกษตรกรอยู่เสมอและลำดับสุดท้ายควรมีการให้ความรู้ด้านการขยายพันธุ์สัตว์น้ำแก่ชาวบ้าน

3.7 ด้านการอาชีพเสริม ข้อเสนอแนะ คือ ควรมีการส่งเสริมให้ความรู้แก่ชาวบ้านในด้านการสร้างอาชีพเสริมหลังฤดูเก็บเกี่ยวให้มากกว่านี้ เพราะชาวบ้านจะไม่มีงานทำหลังหน้านาแล้ว

3.8 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน มีข้อเสนอแนะจำนวน 2 ข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ควรทำถนนภายในหมู่บ้านให้ดีกว่านี้ รองลงมาไฟฟ้าดับบ่อยครั้งมาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาแก้ไขอย่างจริงจัง

3.9 ด้านการติดตามผลการดำเนินงานและอื่น ๆ ข้อเสนอแนะที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรมีการติดตามงานเป็นระยะ ๆ ไม่ควรปล่อยปะละเลย รองลงมา คือ ไม่มีการติดตามงานเท่าที่ควร โครงการบางอย่างทำแล้วก็แล้วไป ไม่มีเจ้าหน้าที่เข้ามาดูแลแต่อย่างใด ทำให้ทำแบบตามมีตามเกิด

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยบางทรายตอนบนในพื้นที่ตำบลกกลดุม อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ผู้ศึกษาได้อภิปรายผลดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยบางทรายตอนบนในพื้นที่ตำบลกกลดุม อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร อยู่ในระดับมาก

จากผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยบางทรายตอนบนในพื้นที่ตำบลกกลดุม อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะว่า

1. โครงการพัฒนาบางโครงการอาจไม่ตรงกับความต้องการที่แท้จริงของประชาชน แต่เป็นลักษณะโครงการที่คิดขึ้นมาจากตัวเอง เมื่อนำโครงการลงสู่ประชาชน จะเป็นโครงการที่ไม่สามารถสานต่อได้และเจอทางตันในการพัฒนาในที่สุด
2. การจัดทำโครงการแต่ละอย่างอาจไม่ได้สอบถามความคิดเห็นของประชาชนก่อน
3. การดำเนินโครงการอาจพบกับสภาพปัญหาที่ชาวบ้านไม่ได้มีส่วนร่วมในการแก้ไข

4. ประชาชนยังไม่ได้รับการศึกษาเท่าที่ควร จึงยังไม่เข้าใจในงานพัฒนาโครงการเท่าที่ควร จึงทำให้เป็นผู้รับแต่เพียงฝ่ายเดียว

5. การประเมินผลและการติดตามผลที่ไม่ต่อเนื่องทำให้การพัฒนาอาจขาดตอนได้ และขาดความต่อเนื่อง

6. ผลผลิตที่ได้จากโครงการอาจไม่มีตลาดรองรับผลิตแล้วรัฐไม่ช่วยสานต่อ ทำให้ชาวบ้านหมดกำลังใจ ในโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพหรือโครงการอาชีพเสริม

จากเหตุผลดังกล่าว ทำให้ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงาน โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำ ห้วยบางทรายตอนบนในพื้นที่ตำบลกกตูม อำเภอคงหลวง จังหวัดมุกดาหาร จึงปรากฏผลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการศึกษาสอดคล้องกับ คงพัชร ใจรัมย์ (2549:บทคัดย่อ) ศึกษาระดับความพึงพอใจและปัจจัยที่มีผลต่อแนวทางพัฒนา จากการศึกษาระดับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการด้านต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาป่าพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความพึงพอใจในการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลนาป่า ในด้านการให้บริการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

สอดคล้องกับ เนตร หงส์ไกรเลิศ (2550 : บทคัดย่อ) ศึกษาระดับแนวทางพัฒนาของประชาชนที่มีต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าตลาด อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่าได้รับความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

ไม่สอดคล้องกับ สุนทร จำชีน (2549 : บทคัดย่อ) ศึกษาแนวทางพัฒนาในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลเทพารักษ์ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษาพบว่าระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลเทพารักษ์ จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ไม่สอดคล้องกับ วริศรา คงเดิม (2550 : บทคัดย่อ) ศึกษาแนวทางพัฒนาของประชาชนต่อการให้บริการของสำนักงานประกันภัยจังหวัดพังงา ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก ไม่สอดคล้องกับ ปิยะพงษ์ สวัสดิ์ (2550 : บทคัดย่อ) ศึกษาแนวทางพัฒนาของประชาชนที่มีต่อการให้บริการของที่ทำการปกครองอำเภอ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ประชากรมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ไม่สอดคล้องกับ ปิยะพงษ์ สวัสดิ์ (2550 : บทคัดย่อ) ศึกษาแนวทางพัฒนาของประชาชนที่มีต่อการให้บริการของที่ทำการปกครองอำเภอ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ประชากรมีความพึงพอใจอยู่ในระดับ และไม่สอดคล้องกับ นิทัศน์ กับเป็ง (2551 : บทคัดย่อ) ศึกษาประสิทธิผลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน โดยทำการศึกษาจากการสุ่มตัวอย่าง จำนวน 390 คน ผลการศึกษารองการบริหารส่วนจังหวัดลำพูนมีประสิทธิผลในการดำเนินงานโดยรวมค่อนข้างสูง

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มี เพศ อาชีพและระดับการศึกษา แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยบางทรายตอนบนในพื้นที่ตำบลกกตูม อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร แตกต่างกัน

ผลการศึกษาพบว่า ไม่เป็นไปตามสมมติฐานทั้ง 3 ด้าน คือ เพศ อาชีพและระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงาน โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยบางทรายตอนบนในพื้นที่ตำบลกกตูม อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหารไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า

1. ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงาน โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำ ห้วยบางทรายตอนบนในพื้นที่ตำบลกกตูม อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ที่มีเพศต่างกัน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

2. ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำ ห้วยบางทรายตอนบนในพื้นที่ตำบลกกตูม อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ที่มีอาชีพต่างกัน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

3. ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงาน โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำ ห้วยบางทรายตอนบนในพื้นที่ตำบลกกตูม อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

ผลการศึกษาสอดคล้องกับ ชินวูฒิ ตั้งวงษ์เลิศ (2550:บทคัดย่อ) แนวทางพัฒนาของประชาชนต่อการ รัับบริการในสถานีตำรวจ ในเขตพื้นที่กองบังคับการตำรวจนครบาล 9 จากกลุ่มผู้ใช้บริการในสถานีตำรวจในเขตนครบาล 9 จำนวน 400 คน ผลการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย มีอายุ 21 - 30 ปี มีสถานภาพ โสด การศึกษาระดับการศึกษา มัธยมศึกษา ตอนปลาย/ปวช.และปริญญาตรี มีอาชีพรับจ้างทั่วไป มีรายได้ต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท โดยมาคิดต่อราชการที่สถานีตำรวจนครบาลมากที่สุด คือ แจ่งความเอกสารหายหรือแจ่งความเป็นหลักฐาน ส่วนใหญ่จำนวนครั้งที่มาติดต่อที่สถานีตำรวจในระยะเวลา 1 ปี จำนวน 1 - 5 ครั้ง แนวทางการพัฒนารายงานไม่แตกต่างกันและมีความพึงพอใจในระดับมากเรียงลำดับ คือ ด้านการให้ความมั่นใจ ด้านความน่าเชื่อถือ ด้านการดูแลเอาใจใส่ และด้านการตอบสนอง ส่วนด้านรูปลักษณ์ พบว่าประชาชนมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยบางทรายตอนบนในพื้นที่ตำบลกกตูม อำเภอคงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ผู้ศึกษาได้ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้

- 1.1 การพัฒนาควรมาจากความต้องการที่แท้จริงของประชาชน
- 1.2 การวางแผนงานในโครงการ การวางนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาคควรให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมทุกครั้ง
- 1.3 ควรมีการติดตามประเมินผลให้มากขึ้นและควรมีแผนรองรับในการพัฒนาเมื่อเกิดปัญหาจะสามารถแก้ปัญหาได้ทันเวลา
- 1.4 โครงการที่เกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพควรมีตลาดรองรับ ไม่ใช่การผลิตเพื่อกองไว้เป็นหลักฐานว่าได้ทำโครงการแล้ว
- 1.5 ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการพัฒนาอย่างแท้จริง ไม่ใช่การทำแบบครั้ง ๆ กลาง ๆ
- 1.6 ควรมีการอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนอย่างจริงจังเพื่อให้การพัฒนายั่งยืนและมั่นคงต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษานในคราวต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาการพัฒนาอาชีพที่ยั่งยืนแก่ประชาชนเพื่อการเพิ่มรายได้สร้างคุณภาพชีวิตที่ดี และการพัฒนาควรมาจากโครงการที่ประชาชนต้องการ โดยแท้จริง เนื่องจากผลการศึกษาด้านปศุสัตว์ อยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ยมีค่าน้อยกว่าด้านอื่น ๆ
- 2.2 ควรศึกษาเกณฑ์มาตรฐานการประเมินผลและติดตามผลอย่างแท้จริงเพื่อเป็นการกระตุ้น และส่งเสริมให้ประชาชนได้มองเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาตนเองและสังคมต่อไป เนื่องจากผลการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยบางทรายตอนบนในพื้นที่ตำบลกกตูม ด้านการติดตามผลการดำเนินงานและอื่น ๆ จึงอยู่ในระดับน้อย เพราะโครงการที่ทำไม่มีการติดตามผลอย่างจริงจัง ควรเพิ่มการติดตามประเมินผลให้มากขึ้น